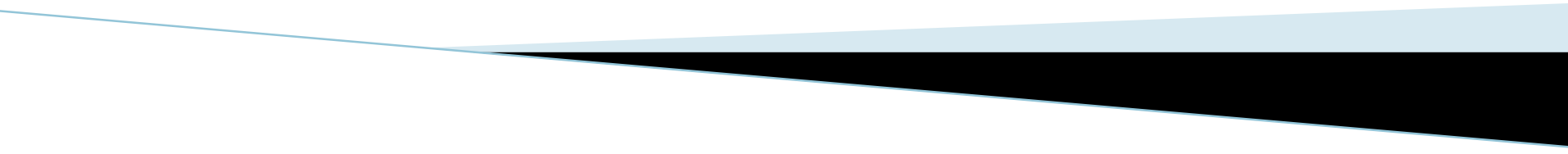
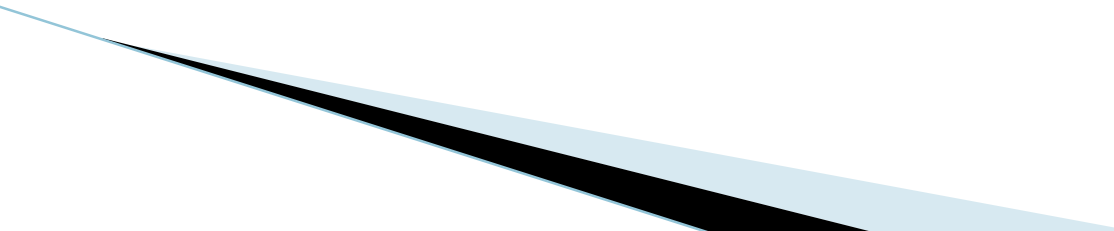

ТЕМА 8, 9 ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ. ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

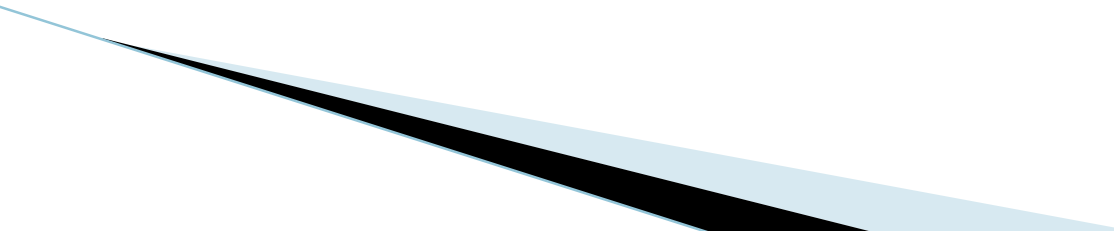
План:

1. Визнання та класифікація доходів.
  2. Організація обліку доходів.
  3. Облік доходів від участі в капіталі.
  4. Облік інших фінансових доходів.
  5. Облік надзвичайних доходів.
  6. Зміст і сутність витрат.
  7. Облік операційних витрат.
  8. Облік витрат іншої звичайної діяльності.
  9. Облік фінансових результатів діяльності підприємства.
-

1. Визнання та класифікація доходів

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», який затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290
  - Критерії визнання доходу, наведенні в Положенні (стандарті) 15
-

НЕ! визнаються доходами такі надходження від інших осіб:

- 1. Сума ПДВ, акцизів, інших податків
  - 2. Сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента
  - 3. Сума попередньої оплати продукції
  - 4. Сума авансу в рахунок оплати продукції
  - 5. Сума завдатку під заставу або в погашення позики
  - 6. Надходження, що належать іншим особам.
  - 7. Надходження від первинного розміщення цінних паперів.
-

Доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за групами:

- а) дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
  - б) інші операційні доходи;
  - в) фінансові доходи;
  - г) інші доходи;
  - д) надзвичайні доходи.*
- *Склад відповідної групи доходів встановлено Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати».

Дохід
від реалізації продукції
визнається в разі наявності всіх наведених нижче умов:

- покупцеві передані ризики й вигоди, пов'язані з правом власності

- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією

- сума доходу може бути достовірно визначена

- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод підприємства

Результат операції з надання послуг може бути достовірно оцінений за наявності всіх наведених нижче умов:

- можливості достовірної оцінки доходу;

- імовірності надходження економічних вигод від надання послуг;

- можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу;

- можливості достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення.

Оцінка ступеня завершеності операції з надання послуг проводиться:

- вивченням виконаної роботи;

- визначенням питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані;

- визначенням питомої ваги витрат, яких зазнає підприємство у зв'язку із наданням послуг, у загальній очікуваній сумі таких витрат.

Дохід, який виникає в результаті використання активів підприємства іншими сторонами, визнається у вигляді процентів, роялті та дивідендів, якщо:

- імовірне надходження економічних вигод, пов'язаних з такою операцією;

- дохід може бути достовірно оцінений.

Такий дохід має визнаватися у такому порядку:

- проценти
- роялті
- дивіденди

Організація обліку доходів

- Для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства призначені рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності».

Для обліку доходів планом рахунків передбачено застосування наступних бухгалтерських рахунків:

- 70 «Доходи від реалізації»;
- 71 «Інший операційний дохід»;
- 72 «Доходи від участі в капіталі»;
- 73 «Інші фінансові доходи»;
- 74 «Інші доходи»;
- 75 «Надзвичайні доходи»;
- 76 «Страхові платежі».

Облік доходів від реалізації

- Для узагальнення інформації про доходи призначено рахунок 70 «Доходи від реалізації»
- **Рахунок 70 «Доходи від реалізації» має такі субрахунки:**
  - 701 «Дохід від реалізації готової продукції»;
  - 702 «Дохід від реалізації товарів»;
  - 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;
  - 704 «Вирахування з доходу»;
  - 705 «Перестраховання».

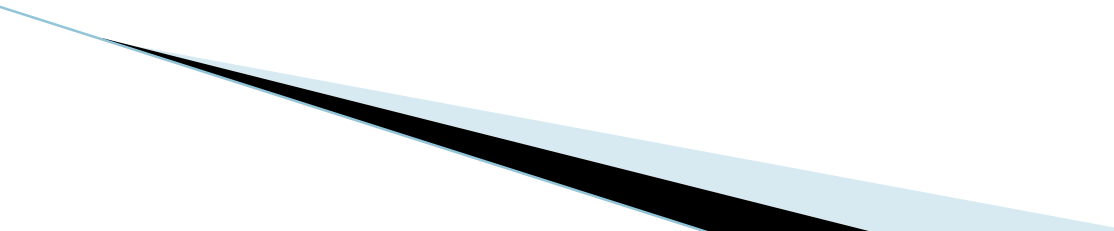
Облік інших операційних доходів

- Узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ведеться на рахунку 71 «Інший операційний дохід».

- ***Рахунок 71 «Інший операційний дохід» має такі субрахунки:***

- 710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю»;
- 711 «Дохід від реалізації іноземної валюти»;
- 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»;
- 713 «Дохід від операційної оренди активів»;
- 714 «Дохід від операційної курсової різниці»;
- 715 «Одержані штрафи, пені, неустойки»;
- 716 «Відшкодування раніше списаних активів»;
- 717 «Дохід від списання кредиторської заборгованості»;
- 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів»;
- 719 «Інші доходи від операційної діяльності».

Облік доходів від участі в капіталі

- Для узагальнення інформації про доходи від інвестицій, які здійснені в асоційовані, дочірні або спільні підприємства та облік яких ведеться за методом участі в капіталі, призначено рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі».

□ Рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі» має такі субрахунки:

- 721 «Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства»;
  - 722 «Дохід від спільної діяльності»;
  - 723 «Дохід від інвестицій в дочірні підприємства».
-

Облік інших фінансових доходів

- Для обліку доходів, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства, зокрема дивідендів, відсотків та інших доходів від фінансової діяльності, які не обліковуються на рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі» призначено рахунок 73 «Інші фінансові доходи».\
- ***Рахунок 73 «Інші фінансові доходи» має такі субрахунки:***
  - 731 «Дивіденди одержані»;
  - 732 «Відсотки одержані»;
  - 733 «Інші доходи від фінансових операцій».

Облік інших доходів

- Для обліку доходів, які виникають в процесі звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства, призначено рахунок 74 «Інші доходи».

- ***Рахунок 74 «Інші доходи» має такі субрахунки:***
  - 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій»;
  - 742 «Дохід від відновлення корисності активів»;
  - 743 «Дохід від реалізації майнових комплексів»;
  - 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці»;
  - 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів»;
  - 746 «Інші доходи від звичайної діяльності».*

- *Узагальнення даних по рахунку 74 «Інші доходи» проводяться при журнально-ордерній формі обліку у журналі-ордері №6.

Облік надзвичайних доходів

- Для відображення доходів, які виникли внаслідок надзвичайних подій застосовується рахунок 75 «Надзвичайні доходи».

□ Рахунок 75 «Надзвичайні доходи» має такі субрахунки:

- 751 «Відшкодування збитків від надзвичайних подій»;
  - 752 «Інші надзвичайні доходи».
-

3.Зміст і сутність витрат

- Одним із важливіших принципів, які визначені в Законі України ”Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. При цьому доходи і витрати відображаються у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.
- Облік витрат підприємства регламентується П(С)БО 16”Витрати”. Про деякі види витрат можуть регулюватися іншими П(С)БО 12, 17 та ін.

Облік операційних витрат

- ▣ *Облік адміністративних витрат П(с)БО 16 «Витрати» :*
- ▣ - загальні корпоративні витрати
- ▣ - витрати на службові відрядження і утримання апарату управління підприємством та іншого загальногосподарського персоналу;
- ▣ - витрати на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського використання
- ▣ - винагороди за професійні послуги
- ▣ - витрати на зв'язок
- ▣ - амортизація нематеріальних активів загальногосподарського використання;
- ▣ - витрати на врегулювання спорів у судових органах;
- ▣ - податки, збори та інші передбачені законодавством обов'язкові платежі
- ▣ - плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;
- ▣ - інші витрати загальногосподарського призначення.

Бухгалтерськими документами, які є підставою для визначення адміністративних витрат, виступають:

- *по амортизації* — «Розрахунок амортизації основних засобів»;
- - *по малоцінних та швидкозношуваних предметах* — «Акт на списання малоцінних та швидкозношуваних предметів»;
- - *грошових коштів* — «Видатковий касовий ордер», виписка банку;
- - *витрат на відрядження* — «Звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт»;
- - *заробітної плати* — «Табель обліку використання робочого часу», а також складена на його підставі «Розрахунково-платіжна відомість».

Облік витрат на збут

- ▣ *Витрати на збут включають витрати, пов'язані з реалізацією (збутом) продукції (товарів, робіт, послуг), а саме:*
- ▣ - витрати пакувальних матеріалів
- ▣ - витрати на ремонт тари;
- ▣ - оплата праці та комісійні винагороди продавцям, торговим агентам;
- ▣ - витрати на рекламу та дослідження ринку;
- ▣ - витрати на передпродажну підготовку товарів;
- ▣ - витрати на відрядження працівників, зайнятих збутом;
- ▣ - витрати на утримання основних засобів
- ▣ - витрати на транспортування
- ▣ - витрати на гарантійний ремонт

Облік інших операційних витрат

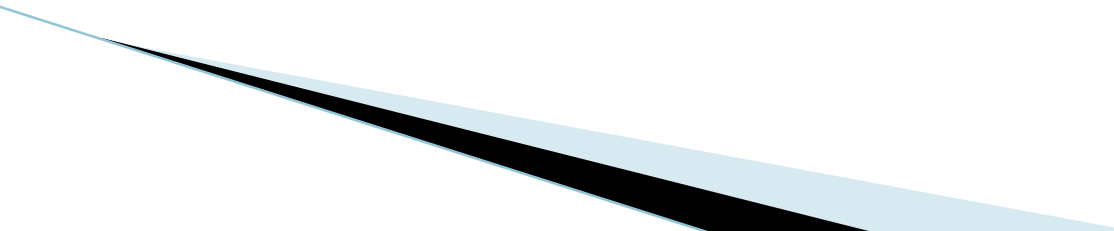
▣ *До інших операційних витрат включаються:*

- ▣ - витрати на дослідження та розробки відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»;
- ▣ - собівартість реалізованої іноземної валюти
- ▣ - собівартість реалізованих виробничих запасів
- ▣ - сума безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів;
- ▣ - втрати від операційної курсової різниці
- ▣ - втрати від знецінення запасів;
- ▣ - нестачі й втрати від псування цінностей;
- ▣ - визнані штрафи, пеня, неустойка;
- ▣ - витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення;
- ▣ - інші витрати операційної діяльності.

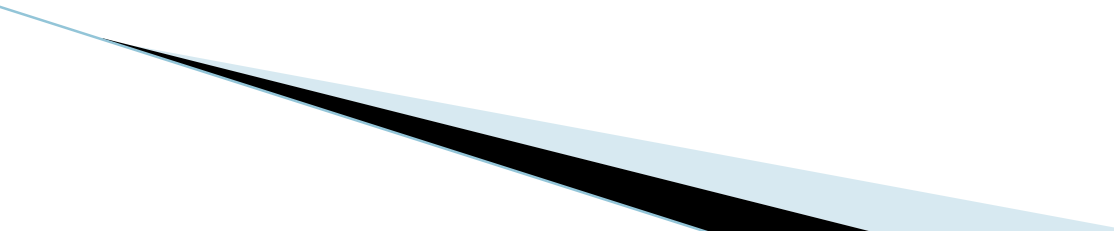
Рахунок 94 «Інші витрати операційної діяльності» має такі субрахунки:

- 940 «Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю»;
- 941 «Витрати на дослідження і розробки»;
- 942 «Собівартість реалізованої іноземної валюти»;
- 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів»;
- 944 «Сумнівні та безнадійні борги»;
- 945 «Втрати від операційної курсової різниці»;
- 946 «Втрати від знецінення запасів»;
- 947 «Нестачі і втрати від псування цінностей»;
- 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки»;
- 949 «Інші витрати операційної діяльності».

Облік витрат іншої звичайної діяльності

- *Окрім операційної діяльності, підприємства здійснюють також іншу звичайну діяльність. Витрати іншої звичайної діяльності включають в себе:*
    - - дії підприємства, які призводять до змін у структурі власного і позикового капіталу, в результаті яких виникають фінансові витрати;
    - - отримання підприємством збитків від участі в капіталі інших підприємств;
    - - витрати, які виникають під час звичайної діяльності
-

Облік фінансових витрат

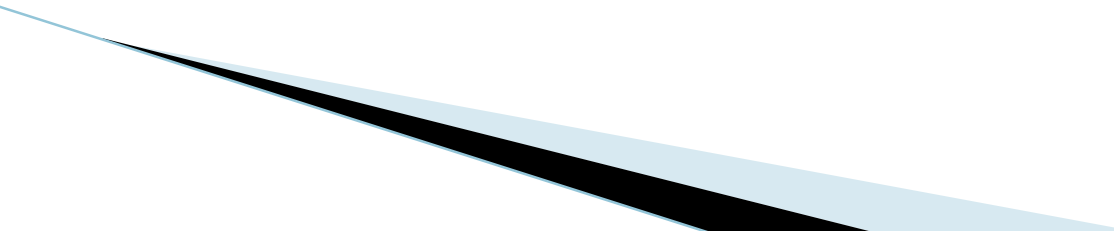
- На рахунку 95 «Фінансові витрати» ведеться облік витрат на проценти та інших витрат підприємства, пов'язаних із запозиченнями.
  - *Рахунок 95 «Фінансові витрати» має такі субрахунки:*
    - 951 «Відсотки за кредит»;
    - 952 «Інші фінансові витрати».
-

Облік втрат від участі в капіталі

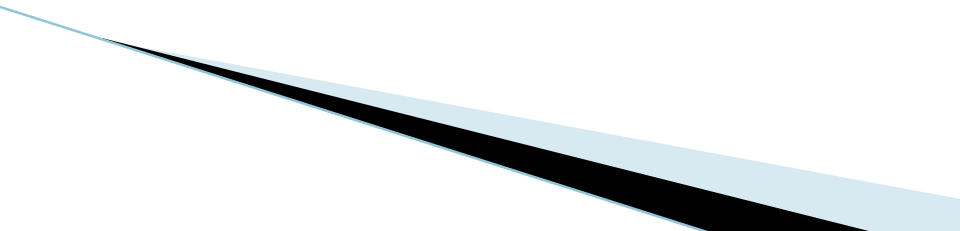
- На рахунку 96 «Втрати від участі в капіталі» ведеться облік втрат від зменшення вартості інвестицій, облік яких ведеться за методом участі в капіталі, що виникають в процесі інвестиційної діяльності підприємства.
- *Рахунок 96 «Втрати від участі в капіталі» має такі субрахунки:*
  - 961 «Втрати від інвестицій в асоційовані підприємства»;
  - 962 «Втрати від спільної діяльності»;
  - 963 «Втрати від інвестицій в дочірні підприємства».

Облік інших витрат

- ▣ *Рахунок 97 «Інші витрати» має такі субрахунки:*
  - ▣ 971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій»;
  - ▣ 972 «Втрати від зменшення корисності активів»;
  - ▣ 973 «Собівартість реалізованих майнових комплексів»;
  - ▣ 974 «Втрати від неопераційних курсових різниць»;
  - ▣ 975 «Уцінка необоротних активів і фінансових інвестицій»;
  - ▣ 976 «Списання необоротних активів»;
  - ▣ 977 «Інші витрати звичайної діяльності».
-

Облік надзвичайних витрат

- До витрат від надзвичайних подій відносяться як прямі втрати за наслідками цих подій, так і витрати на здійснення заходів, пов'язаних із запобіганням та ліквідацією їх наслідків:
  - *Рахунок 99 «Надзвичайні витрати» має такі субрахунки:*
    - 991 «Втрати від стихійного лиха»;
    - 992 «Втрати від техногенних катастроф і аварій»;
    - 993 «Інші надзвичайні витрати».
-

Облік фінансових результатів

- Для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати підприємства від звичайної діяльності та надзвичайних подій призначено рахунок 79 «Фінансові результати».
- *Рахунок 79 «Фінансові результати» має такі субрахунки:*
  - 791 «Результат операційної діяльності»;
  - 792 «Результат фінансових операцій»;
  - 793 «Результат іншої звичайної діяльності»;
  - 794 «Результат надзвичайних подій».

